

33

25

17

9

34

20

18

8

35

17

19

36

26

20

12

3

24

21

13

4

25

23

14

J e č m i n e k

leden 1983

O B S A H

O platební bilanci	1
Dvě publikace o Johnu Lennonovi	
O Protektorátu protektorátně	
Poutě k milosrdným	
Prozaická skutečnost	2
 Czesław Miłosz	7
Na střeše	7
 Pershing z Haarlemu	13
Bruce Springsteen	18
	20

O platební bilanci

Sedl jsem si ke stolu a probíral se starými výplatními páskami, vzal tužku a počítal. A tak bych mohl vyčíslit, kolik beru ročně. Přesně 12 153 slov, ani o jedno méně, ani o půl více. Je potom více než zřejmé, že stojí-li jeden kilogram vepřového masa 90 slov, velmi rozvažuji nad tímto požitkem. Mimo to se zpravidla žádá dalších 10 až 20 slov jako úplatek paní přede mnou a pánovi za mnou, pak ještě něco na solidaritu celé fronty, takže mě taková pečeně vyjde na 130 vyřčených slov, z nichž ovšem zaměstnavatel /stát/ hradí jen 90 slov, neboť suše předpokládá, že není třeba ani slova navíc. Je sice pravda, že jsem denně dotován desítkami, ba stovkami slov, ovšem tato slova jsou pro svou nedělitelnost obtížně, mnohdy zcela nesměnitelná /viz primitivní směna/. Mohu tedy platit jen slovy mnou vydělanými. Z uvedeného jasně vysvítá nepoměr mezi cenami a platy, jenž jsme zaznamenali v minulém roce, zvláště pak růst cen a nevyváženosť cenové politiky a klesající kupní síla českého slova. Pozice českého slova na světovém finančním trhu je dnes velmi labilní a právem je považováno věřiteli mnohých bankovních domů za nevěrohodné. Pak tedy ohlédnutí za minulým rokem jeví se nutně značně pesimistické, ba až beznadějně, uvážíme-li navíc, že inflace českého slova dosahující již dnes míry 30% bude se i nadále zvyšovat, neboť ani poslední zásah vlády k oživení ekonomického mechanismu /rekonstrukce a dostavba Národního divadla/ nevedly k žádaným cílům.

Co mi tedy dává sílu psát další řádky? Je to zasadní článek známého finančního časopisu Ječmínek od profesora Andrewse nazvaný Teorém korespondujících stavů. Profesor Andrews tvrdí, že mají-li dva různí lidé stejné redukované platy, chovají se stejně, přičemž redukovaný plat je podíl platu ku platu kritickému /plat kritický závisí na oboru/. Profesor Andrews neobhajuje nízké platy, hájí však redukovaný plat zahrnující také svědomí. Nabízí každému možnost určit, nakolik je vzdálen od kritického bodu neboli stavu differencování osobnosti, nakolik se zbavil práva volby, práva vážit příjem a platbu slovy emitovanými SBČS, práva hledat a žádat české slovo s původní kupní silou.

DVĚ PUBLIKACE O JOHNU LENNONOVÍ aneb ve Studiu 7 hrají "Give Peace A Chance"

Jako zájmový náklad pro interní potřebu členů vychází v těchto dnech v Kruhu přátel mladé hudby /KPMH/ reprezentativní publikace o Johnu Lennonovi. Vychází dva roky po tragické Lennonově smrti a rok po obdobné publikaci, která vyšla - opět jako zájmový náklad - v Jazzové sekci. Jistě se nikdo nepodiví způsobu vydání publikace, jejíž statisícový náklad na volném trhu by patrně nestál pokrýt poptávku. Upřímně řečeno, my, kteří jsme šli 8.prosince přes Kampu - a musím podotknout, že jsem tudy šel náhodou, nejsem zvyklý se plánovaně dojímat o výročích - , se divíme, že se podařilo obě knihy vydat alespoň takto.

S odstupem času se zdá, že publikace v Jazzové sekci byla přece jen víc šita horkou jehlou. Doplatila zdejmě trochu na snahu být aktuální /musíme si uvědomit dodací lhůty našich tiskáren: kniha musela jít do tisku na jaře 1981 - v tiráži uveden červen-, kolik času tedy měli překladatelé, fotografy etc.?/ Už samotné seslavení té měř celé knihy z jediného, být reprezentativního rozhovoru je problematické. Rozpaky navíc vzbuzuje způsob překladu. John i Yoko jsou nuceni do velmi hovorové, až slangové pražské češtiny, což ani jednomu nesluší. Snad se překladatel nechal svést občasným výskytem ostřejších výrazů, je však nutné si uvědomit, že v angličtině tyto výrazy často mají mnohem slabší emoční účinek než doslově české ekvivalenty. Oč lépe a kultivovaněji se povedl tentýž překlad v KPMH. Jeho autor /Ondřej Hejma?/ se výše uvedených nešvarů takřka dokonale vyvaroval. Je jen otázkou, proč v této druhé knize opět tvorí rozhovor z Playboye nejpodstatnější /co do rozsahu největší/ součást. Jistě, je možno namítat, že "díky" interním omezením je publikace určena do jiných rukou, ale nemohu se zbavit pocitu i jisté nezdravé řevnívosti obou organizací, v tomto případě snahy KPMH trumfnout Jazzovou sekci. Po stránce vybavenosti obou brožur se tento předpokládaný záměr jistě povedl. Rozhovoru předchází v knize KPMH stručné shrnutí Lennonova dětství i největší slávy Beatles, následuje krátká zpráva - svým duchem a beznadějným smutkem vhánějícím slzy do očí obdobná zprávě v druhé knize - o Johnově smrti. Snad jen výběr oněch "zahraničních pramenů" mohl být trochu lepší. Například článek o kariéře Beatles v USA vzbuzuje dojem, že autor, který "byl taky mladý", je teď už zajisté rozumný businessman, leč rád si zavzpomíná na rozdováděné mládí. Na velmi kvalitním papíře zde vyšly o 200% lépe.

než v Jazzové sekci doprovodné fotografie, povedlo se i přetlumočení některých Lennonových textů, což není ani zanedbatelná ani jednoduchá záležitost. Bílý přebal z křídového papíru není nejpraktičtější, ale šťastní majitelé si jistě budou knihu střežit jako oko v hlavě.

A abych toto "vítězství na body" KPMH přece jen trochu snížil: postrádal jsem v knize českou odezvu na tragédii symbolicky předznamenávající osmdesátá léta. Tato odezva nechyběla v knize vydané o rok dřív. Zde byl ale spoň ve fotografiích zachycen nesmělý pokus české mládeže být opět součástí světové. Odpověď všichni známe.

Chápu, že KPMH se bojí, že si bude hůře vydobývat pozici vedle už zaběhnuté, obdivované a dobrou prací proslulé Jazzové sekce. Přesto bych mu chtěl do budoucna poprát méně rivalství /i když veřejně vehementně popíráného/, které by v našich podmínkách mohlo způsobit škody na obou stranách.

Ladislav Šenkyřík

O PROTEKTORÁTU PROTEKTORÁTNÉ

/Jiří Suchý: Dr Johannes Faust, hraje divadlo Semafor,
Hudební divadlo v Hodolanech, podzim 1982/

V co jsme mohli doufat, když jsme si kupovali vstupenky na Suchého Fausta a věděli již, že je to hra z dob válečných? Pokud jsme potlačili vzpomínu na podobenství o dalším nasyceném vlku a celé koze, které vždy taně na myslí, ~~nakolik~~ si autor vybírá z angažovaných témat toto, pak v jediné: že nám připomene hrůznost války. /Rádi bychom za to poděkovali, vždyť je to pravda z těch, které by nám důvěryhodná ústa měla opakovat denně, aby přehlušila pokříky nevymáchaných hub./ Pokusů o hledání paralel k současnosti jsme se - poučeni již mnohými divadly - spíše báli a obecnou výpověď o povahách v útlaku jsme zajisté nečekali.

Faust si přeje přenést se do XX. století, o němž věří, že v něm nalezně lidi historií poučené, a tedy žijící v míru a shodě. Procitne do konce Protektorátu a v závěru hyne jednou z mnoha netrefně svržených spjeneckých bomb ve svém domě na Karlově náměstí, zároveň však i rukou svého pekelného služebníka, neboť právě v onom okamžiku porušuje smlouvou s ním uzavřenou. Dobrý nápad, na němž se autorovi nepodařilo však už cokoliv vystavět. Čas mezi Faustovým příchodem a smrtí nám krátkí opilecké německočeské šišlání společnosti ~~spisovatelů~~ úspěšných blbeců; kdybychom je slyšeli z Lányna před čtyřiceti lety, patrně bychom se smáli, smějeme-li se dnes, pak jen z úcty k Suchého legendě a věčně neodolatelné oplzlosti. Objeví-li se na scéně titulní postava, pak

jen proto, abychom na ni do rozuzlení nezapomněli. V takovémto kontextu vyslechneme vzpomínku německé herečky na dětskou panenku, o kterou přišla, protože ji vyrobila židovská firma, s mrazením v zádech - nad dalším, snad nechtěně cynickým, fíglem na diváka znova a znova spolehlivě dojímaného "Židovskou tematikou".

Suchý není dramatik ve starobylém smyslu slova a proniknout do hloubek mu jeho specifická váha nedovolí, hlubší sdělení může zprostředovávat nápadem, obrazem /vzpomenme např. onoho "po zuby ozbrojeného kadeřníka 2000 metrů nad Ruskem", německého vojáka, o němž je řeč, tuším, ve hře Jonáš a tingl tangl/, ale vytvořit partu s pohodlím se loučících německých oficiálních umělců tak, abychom ji dokázali pochopit, pohrdat jí, litovat nebo snad nenávidět nedokáže. /To samo o sobě není chyba; tou je, že se o to snaží, nebo musí snažit./ Potom ovšem i Faust může zahynout kteroukoliv jinou smrtí běžnou ve XX. století.

I scéna - lesklá a bez nápadu - umožní divákovi již dávno skromnému vyhnout se únavnému analyzování a nakonec si onu společnost zamilovat: vždyť se mu přes hodinu věnuje a její jediná vada je, že neumí česky - ale to je zase tak zábavné!

Jen z povinnosti o hercích: povšimnutí hodná byla pouze jednostrunná, leč milá Markétka - Molavcová; Suchého monology, kultivované s občasnými nápady, vyvolávaly smutnou vzpomínku. A jenom trošičku naděje...

Války se však nadále nebojíme - občas zahyne vědec, ale jinak je to sranda.

-vb-

POUŽ K MILOSRDNÝM

Kriminalistická rekonstrukce příběhů a myšlenek, k nimž možná nikdy nedošlo, bez účasti svědků, na smyšleném místě činu. Pošetilá snaha prožít události, o nichž nic nevíme, a slyšet slova dávno odeznělá je jednou z magických podstat divadla - neviditelné proplouvání klíčovou dírkou dějů a dějin, historickéoyerství. Při rekonstrukci ale není herců a diváků - každý je obojím, a to i tehdy, jde-li o rekonstrukci divadelního představení, divadelního představení coby života jednoho zapomenutého herce.

Ano, alespoň jedno jméno je známo: František Krumlovský, k tomu malá hrstka dochovaných zpráv. Jen z několika vzpomínek jeho současníků, z nemnoha dokumentů starých stopadesát let je vytvořeno osm vedlejších postav a přisouzeny jim pravděpodobné charaktery, nic víc. Vzházejí do středu publika /nevymezeného hledištěm/ a na obou stranách opony jeviště kočovného divadelního spolku se propůjčují na hodinu a půl laboratornímu výpěstku lidského osudu. A jeviště se proměnuje v klenbu špitálu U milosrdných bratří v Prostějově s freskami malíře Sebastiniho, rozestupuje se a je nebeskou klenbou pukající v konci Františkovy křížové pouti.

Výsledek laboratorního experimentu? Podstatné je, že pokus byl proveden, vždyť konečný produkt nemusí nutně být cílem, ale naopak prostředkem. Tedy spíš dané variace na neznámé téma a to bylo zcela jistě nalezeno. Některé pěšiny snad vedou jen k novým rozcestím, ale právě proto musí být prošlapány, a má-li někdo tak rázný krok jako prostějovské Hanácké divadlo, nemusí se bát slepých uliček.

-t-

PROZAICKÁ SKUTEČNOST

Snad trochu pozdě přistupujeme k zhodnocení publikačního činu vydavatelství Mladá fronta, o jehož přínosu už proběhla bouřlivá diskuse na stránkách oficiálních i neoficiálních. Pro nezasvěcené uvedme, že bude řeč o knize kritika Jana Lukeše.

Svým vydáním v loňském roce rozvířila kniha "Prozaická skutečnost už po léta stojaté a netně zapáchající vody naší literatury. Oblázek hozený do této vody není veliký, navíc je patřičně ohlazen, aby nemusel skončit v jednom ze šuplíků rozmístěných hojně po břehu. Proklouzl a vzápětí se vrátil ke svému tvůrci jako bumerang. Odsouzení Josefa Peterky v Tvorbě či Vítězslava Rzounka v Rudém právu na sebe nedala dluho čekat.

Čímže to Lukeš tak pohoršil? Myslím, že jediným. Pokusil se opět po letech vyzdvihnout v literárním díle románnér etický oproti normalizačně upřednostňovanému estetickému, či spíše estétskému. Navíc se odvážil, nesměle, ale přece - zasadit dění, či spíše nedění v naší literatuře sedmdesátých let do širšího historického rámce, hledá kořeny neutěšené situace a tam, kde se nemůže -vzhledem k nakladateli - odvážit hlubší analýzy, alespoň svá východiska a závěry naznačuje. Tenký led etického hodnocení dohání tak autora, zvláště v obecné rovině, nejen k předčasnemu ukončení mnohdy zajímavých rozborů, ale často též k myšlenkovým zlomům hraničícím se schizofrenií,

Celá kniha je prodchnuta duchem relativních soudů, křečovitou snahou přemrštěně vyzdvihovat jen trochu zajímavýjší díla, snahou opět pramenící z autorova vědomí, že píše knihu pro oficiální vydavatelství, snahou uměle dodat vyžadovaného optimističtějšího máteru.

Nemalý problém podle mého soudu leží v předmětu knihy, neboť myslím, že kritika má svůj hlavní smysl jako rozmluva s autorem. Ze to či ono je nedovařeno, jiné by potřebovalo přisolit, spáleniny vyhodit. Nevyznám se příliš v naší oficiálně vydávané literatuře, připadá mi příliš nezajímavá a vím o lepších způsobech jak trávit čas. Ale troufám si tvrdit, že rozmlouvat např. s Karlem Sýsem z etického stanoviska je prostě nesmysl. Čas věnovaný Lukešem Sýsovou "Americkému účtu" je zcela ztracený. A nepovažuji za důvod k vážnému zabývání se touto sbírkou, jestliže je dnes nějaké nakladatelství ochotno Sýsovy předčasně senilní bláboly vytisknout.

Zda kniha za všechny tyto ceny přece jen plní účel, je otázka. Otázka, zda velice schopný autor nestrávil příliš mnoho času na pilování a obrušování formulací so stavu, ve kterém by pokud možno se nejméně narazily na odpor kapitánů naší normalizované literatury. Protože však nemohl zatajit slušná východiska svých soudů, odpor se dostavil stejně. Tím nemyslím, že je podstatné pro pozdější úplnější zhodnocení prvotiny, zda autor vyjde z rovnírené polemiky živ a zdráv. I když - nevěští už to, že kniha zřejmě nebyla tak jednoznačně údernicky zamítnuta jako ve zmíněných referátech Rzounka a Peterky také z dalších neoficiálnějších míst, jisté blýskání na časy? Nejde jistě o víc než o páp pěkných žabek na hladině - abych užil příměru z počátku článku - ale proč nedělat alespoň žabky, když jinak je rybník přísně střežen?

Ladislav Šenkyřík

C Z E S L A W M I L O S Z

O s u d

Což je totéž kaprad a uhlí kamenné?

Což je totéž kapka a hradby mořských vln?

Což je totéž kov a prsten drahý?

Což je totéž žalud a dub ojíněný?

Proč se tedy ptáš na mé verše dávné

A dívek neznámých již divná jména?

Jakými chtějí cestami mohou mé verše chodit

A dívky kdysi moje jiným teď děti rodit.

Mně stačí uhlí, dub a prsten a na vlnách pěna.

1944, Goszyce

N E v á ž n ý h o v o r

- Má minulost je cesta kloupého motýla přes moře.
 Má budoucnost je zahrada, kde kuchařka podřezává kohouta.
 Cox s mou bolestí a vzpourou?

- Uchop jedinou chvíli, a když se otevře
 Jako složené dlaně krásná mušle chvíle,
 Co vidíš?

- Perlu, vteřinu.

- Na dně vteřiny, perly, růžové paprsky.
 Na dně vteřiny, perly, co spatříš, zlatníku?
 Snad odlesk požáru tvé oči přikoval?
 Snad vzpomínka?

- Ne. Jen hvězda, okamžik.

- V tom okamžiku, hvězdě času vyrvané,
 Co spatříš, když vítr proměn ustane?
 - Zemi, nebe a moře, plné koráby,
 Jara rosou vlahá a zámořské kraje.
 Na tyto divy v mírné záři
 Hledím a nebažím, neboť jsem šťasten.

1944, Goszyce

R o z l o u č e n í

Hovořím k tobě po letech mlčení,

Můj synu. Není Verony.

V prstech rozetřený cihlový prach. Hle, co zbývá
Z veliké lásky k rodným místům.

Slyším tvůj smích v zahradě. A jaro běsnící
Až ke mně mokrými lístky voní.

Ke mně, který v nevíře ve spásnou moc
Přežil jiné i sám sebe.

Abys věděl, jaké to je se v noci
Náhle vzbouzet a tázat se

Vlastního bijícího srdce: Co ještě chceš,
Nenasycená. Jaro, slavík zpívá.

Dětský smích v zahradě. První hvězda jasná
Vychází nad pěnou nerozkwetlých vrchů.

A znova se na má ústa vrací lehký zpěv
A jsem zase jako kdysi ve Veroně mlád.

Pryč. Pryč se vším. Takto ne.

Nebudu křísit ani navracet se zpět.

Spěte, Romeo a Julie, na polštáři ze zlámaných per.

Nepozdvívnu z popela vaše spojené ruce.

Pusté katedrály ať navštěvují kočky,

Ať ve slepém oblouku uhnízdi se

Sova, jejíž zřítelnice svítí z oltářů.

Ať v horoucím bílém poledni had uprostřed ruin
Hřeje se na lístcích podbělu a v tichu
Zářícím kruhem ovíjí marné zlatò.

Nevrátím se. Chci poznat, co zbude
Po odvržení jara a mládí,
Po odvržení karmínových úst,
Ze kterých do parné noci dýchá
Horký van.

Po odvržení písňě a vůně vína,
Přísah i nářku a démantové noci
I křiku racků, jež následuje jas
Černého slunce.

Ze života, jablka, které roztaž plamenný nůž,
Jaké se zachrání jádro.

Synu můj, věř mi, nezbude nic.
Jen práce mužného věku,
Čára osudu na dlani.
Jen práce,
Nic víc.

1945, Krakov

— ze sbírky Czesława Miłosze Ocalenie /Záchrana/
— přeložil Václav Burian
/Ocalenie vyšlo poprvé ve Varšavě roku 1945/

roku 1945/

N A S T R E Š E

Tomáš Tichák

Obchodní dům zářil do listopadové noci. Anebo vlastně jenom světélkoval; ne víc než bylo nutné k tomu, aby demonstroval svou nehybnost. V každém případě na tak jasné, aby překážel Filipovu dorozumívání se s hvězdami. Filip seděl se zakloněnou hlavou na výstupku, jenž byl zřejmě ústím nějakého ventilačního potrubí. Něcítal v té chvíli ani mrazivý vítr bez zábran vířící po rovné asfaltové střeše, ani ruce zkřehlé od požárního žebříku, všechny smysly byly napjaty k dosažení absolutního spojení s vesmírnou prázdnotou.

Filip skutečně rozuměl hvězdám - mihotavému nic v hleoubi černého všeomíra. Co se zdá být neuvěřitelné, nemusí být ve skutečnosti nemožné. Musíme napřed připustit, že hvězdy rozumějí nám: mají-li důvod zářit miliony let do beznedějně tmy, musí rozumět všem lidem, jež tak činí okamžik vesmírem jim vymezený. Potom už stačí pochopit je a všechny předpoklady komunikace jsou splněny. Filipovi se to podařilo a v tom byla jeho jedinečnost, i když musíme podotknout, že ne každý má k tomu takové podmínky jako on ve svém zaměstnání nočního strážce.

Filip navíc nerozuměl mnohým věcem, kterým my rozumíme. Nebylo mu jasné, proč přes den hlučně nabízené zboží je nutno v noci hlídat a už vůbec ne, proč on je k tomu nutný, když budova je dostatečně propojena výstražnou elektrickou signalizací a navíc, jak už bylo řečeno, elektřicky osvětlena. My to samozřejmě víme: víme, že zatímco zloděj je viditelný, elektřina je neviditelná, a že zatímco zloděj se může sám dostatečně kontrolovat, elektřina nikoli, a je tedy zapotřebí někoho viditelného, kdo by kontroloval přítomnost elektřiny. Filipa by však naše vysvětlení nezajímalo, alespoň ne pro tuto chvíli.

Jediné vysvětlení, jež by snad i nyní byl ochoten přijmout, by se muselo týkat Marcelky, to mu však poskytnout nedokážeme, protože ho samozřejmě neznáme. Marcelce Filip stejně tak nerozuměl, ale navíc ji miloval, aniž tomu tak bylo naopak. Bylo to ovšem především proto, že o tom Marcelka nevěděla, ba že vlastně Filipa ani neznala než z letmých setkání po konci filmových představení, když spěchala k přísným rodičům a on byl hnán vidinou přísného papa Homoly, podezřívajícího jej zatím naprávem z pozdní docházky. Filip nechtěl za žádnou cenu přijít o hvězdy, ale Marcelka vycházela ve dne.

Ale nebyl to důvod jediný a on si toho byl vědom. Nebyl by se přiznal Marcelce, ani kdyby mohl, neboť znaje taktiku věděl, že takové přiznání může nastat až

po důkladné přípravě. Proto ji prozatím pouze zdravil, pochopitelně vemi rezervovaně, aby nevzbudil nejmenší podezření, a připravoval se. Byl si jist, že každého cíle lze dosáhnout, a jestliže se tak nestane, je to pouze vinou špatné taktiky.

Měl pravdu a tváří v tvář hvězdám mu lze odpustit, že zapomněl na lidskou smrtelnost. Nebe však nezapomnělo a náhle se zatáhlo, o malou chvíli dřív, než by stačilo k Filipovu nastydnutí. Ještě trochu roztržitě vstal a chytítil se zábradlí, aby udržel rovnováhu. Studené ruce ho neposlouchaly, a tak chvíli počkal, až dohasnou jiskry vzdálené noční tramvaje a dozní hluk opilců někde v hlinbi pod ním. V nastalém tichu zaslechl z nitra budovy jakýsi nezřetelný šelest. Nerad by se dostal do konfliktu se všechnoschopným lupičem, mnohem méně rád však s všechnoschopným panem Homolou, proto v mžiku seskočil zpátky k železným dveřím a opatrně vnikl mezi pánské kabáty.

Těžko si představit něco podivnějšího než opuštěný obchodní dům, snad jen krajina po bitvě je s to vzbudit v nás podobné pocity marnosti a beznaděje. Prostor zaplněný pohybujícími se lidmi zdá se mít smysl, vždyť smysl pohybu je nám vštěpován od raného dětství a přesto, že ho nikdy nepoznáme, zůstane provždy naší základní vírou. Když najednou pohyb ustane, protřeme si oči a užasneme: není totiž kam odvrátit zrak od jeho smyslu, od příčiny celodenního a celoživotního hemžení. A tomuto pohledu nelze jen tak naráz přivynknout, tak jako nelze naráz přivynknout tmě. Je to poznání, jemuž jsme nedorostli, vyjma Filipa samozřejmě, který díky jemu našel cestu ke hvězdám. A díky vědecko-fantastické literatuře.

Rychle míjel šatstvo splhlé na věšácích, jehož nezřetelné stíny se snažily podobat čihajícím lidem, kteří čekají na pověl figurin v čele jejich šíků. Slepé televizory a hluchá radia se marně snažily naplnit dhouhé rezály a elektrické hodiny naproti nim cynicky odměřovaly čas, jenž nyní neexistoval, neboť eskalátory, ač nekonečné, se zastavily.

Každý vystavený předmět, mající ve dne svůj účel, který nyní nebude hodnotit, zdál se být v noci nositelem nějakého tajemného poslání. Bylo to prostředí jako stvořené pro nadpřirozené úkazy, možnost větrít se zcela ne pozorovaně do světa materialismu. Mohlo se stát úplně cokoli, aniž by nás to překvapilo, ale nestalo se, alespoň prozatím.

Filip se ubíral dál kolem dětských hraček ~~nestvůrky~~ nestvůrně fosforeskujících ve světle neonu, jenž zmiral v písmeni P, až dorazil ke svém čítárně. V tomto vrcholovém táboře se připravoval při nepříznivém počasí k příštím výstupům četbou vědecko-fantastické literatury z knihkupec kóho oddělení,

Tyto knihy měly obvykle s hvězdami velmi málo spo-
lečného. Nesmyslné bylo už jejich pojmenování: jsou-li
vědecké, nemohou být fantastické, a jsou-li fantastické,
nemohou být vědecké. To ví každý odborník i každý snilek
a my také to, že čím jsou méně fantastické, tím jsou prav-
divější, a čím méně vědecké, tím životu bližší.

Filip ale nečetl pro žádný z těchto důvodů. Nemohl-li
hovořit s hvězdami, bavil se alespoň s těmi, kdo se o to-
též marně pokoušeli. Nabyl ani věděl, ani fantastou, byl
metafyzickým realistou.

Ted však minul i toto útočiště a sešel po schodech
dolů.

II.

Než zabočil do oddílu domácích potřeb, stačil za-
hlédnout vykrmeného šedého potkana. Směr jeho nepříliš
snaživého útěku se nápadně podobal cestě k potravinové
samoobsluze. Filipa to však uklidnilo - pro takové přípa-
dy nebyl instruován. Vlastně nebyl instruován vůbec k ni-
čemu vyjma přesné docházky a pomineme-li formální bezpeč-
nostní školení. Filip ale neměl rád takovéto plané popla-
chy - kdyby mu k tomu nechyběla odvaha, instruovat by se
nechal. Jenže neměl rád ani oprávněné poplachy.

Obrátil se tedy zpět a zatmělo se mu před očima.
Do krevního oběhu se mu náhle vedrala nějaká agresivní
kyselina. Před ním stála zcela evidentní Marcelka.

Zmocnil se ho děs, protože z oddělení drogerie se
začala patrně následkem jakési samovolné chemické reakce
šířit mlha. Vzápětí však opadla, jakmile zjistil, že se
zmýlil, ale netrvalo to dlouho.

Temná postava promluvila hlasem Jitky, což nebylo
o moc radostnější: "Co je platná bdělost, když lupič vejde
tišeji než myška!"

"Tak to zas ne," odpověděl hlasem někoho úplně cizí-
ho, choval k Jitce silnou antipatiю. Jako by to věděla,
vytáhla z tašky plnou láhev a postavila na stůl; alkohol
v dostatečné míře je schopen zbavit rozumu každého a Filip
již o Jitce ledacos slyšel. Nejhorší ale bylo, že se dů-
věrně kamarádila s Marcelkou. Snad by bylo lépe, kdyby
přišla samotná Marcelka, mohla by ji s klidným svědomím vy-
kázat z pracoviště. Bylo by to v souladu se současnou fá-
zí jeho taktické přípravy. Jitčina úloha v ní ale byla ne-
jasná. Kdyby vyhodil ji, mohla by o tom říct Marcelce, a to
by bylo tragické. A naopak... ?

Jitka se posadila: "Je to na vánoční cukroví, ale to
víš, večerka mívá často zavřeno."

"V tuhle dobu vždycky," taky se posadil a hned byl klidnější. Začal promýšlet další postup, ale Jitka mu nedovolila domyslet.

"To víš, vzala jsem to přes kino, a tak... nemáš k tomu něco?"

"Viš, že návštěvy se musí hlásit na vrátnici?"

"Tam ale nikdo není, že" zasmála se a její úsměv ne-připouštěl více významů.

"Nemůžu být všude, že," Uvědomil si, že v této situaci vedou všechny věty k jedinému cíli. Bylo jasné, že po dobrém to nepřijde, proto zaútočil: "Viš, že s mohla spustit sirénu na střeše?"

"Nechtěla jsem tě rušit, co kdybys spal," láhev už byla otevřená, Jitka se zhluboka napila a pronesla typickou otázkou opilců: "Můžeš mně říct, proč to vůbec děláš?"

Víc už Filip nemohl snést. Filipa se ovšem podobně ptávali i střízliví a to byla také věc, kterou nechápal. Ptal se snad někdo pana Homoly, proč dělá vedoucího? Přitom on byl na rozdíl od pana Homoly se svým zaměstnáním spokojen, jestli nikdo tak on měl k práci opravdový důvod, ale právě jen on ho musel neustále vysvětlovat.

Poněvadž se ani nenapil, ani neodpověděl, Jitka řekla: "Byl to vědecko-fantastický film, Zkouška pilota Pirxe. Na to musíš rozhodně jít."

Filip se vzepjal, nervy mu zcela selhaly. Ustoupit už ostatně nebylo kam, jedinou možností~~y~~ jak uniknout následujícímu podrobnému vyprávění obsahu onoho filmu byl útek. Zvolal: "Jdu zamknout!"

Jitka mu v tom samozřejmě nebránila, vyběhl ze šatny a zamkl na dva západy.

Venku zaskřípala další tramvaj - byla to určitě stále tatáž, smutně objíždějící prázdné zastávky. Filipa napadlo, že se to jen řidiči zatočila hlava z celodenního kroužení a po celou noc marně hledá cestu do vozovny. Nyní mu byla vhod, aby přehlušila Jitčin hlas z poza dveří, a on s ulehčením vykročil ke schodišti.

III.

Střetnutí s panem Homolou Filipa zdaleka tak nepřekvapilo jako příchod Jitčin. Pan Homola měl kožené sako, které nosil po celý rok stejně jako rádionku a v ruce navíc objemnou aktovku. Pohlédl zběžně na Filipa, jako by ani jeho náhlé zjevení důvodem k překvapení nebylo, a bodře pravil: "Jdu jako medvěd, aby sis mě nespětl se zlodějem." Pan Homola užíval otcovského tykání ke všem svým podřízeným /a synovského tykání ke všem nadřízeným/. Zasmál se

úsměvem člověka, jenž má takovou moc, že si může dovolit ji zlehčovat.

Byl to hrůzny úsměv a Filipa se teprve nyní začala zmocňovat slabost, mlha se začala opět zvolna snášet. Ještě snad nikdy se nesetkal s panem Homolou v přítomnosti méně než deseti osob, přičemž pan Homola dokázal podělit svou hrůzou každou z nich. Nyní zde stál v celé strašlivosti proti němu samému. Až doposud nevěděl, zda to není jen jeden z černých snů ve vrcholovém táboře, teď ale na byl jistoty, takto děsivá dovede být jen skutečnost.

Jeho taktická koncepce ztroskotala již na volbě pozdravu. Protože pan Homola pozdravu nepoužíval, nebylo možné odpovědět "nápodobně". Kdyby řekl "dobrý večer", vypadalo by to jako údiv nad dobou příchodu pana Homoly nebo dokonce jako pochybnost o její oprávněnosti. Jako by popíral, že je zde i v noci pámem. Zvolil proto neutrální "dobrý den" a začal horečně přemýšlet, jak mu zabránit ve vstupu do šatny.

"Nenech se rušit, mám nějakou práci," řekl hrozný pán obchodního domu a rozepínal si sako za chůze. Považoval oné práce byla Filipovi neznáma. My samozřejmě víme, že k velkým inventurám dochází zcela neočekávaně a je tedy nutné učinit náležité kroky, aby mohly být bez obav očekávány. Naše vysvětlení by však Filipa nezajímalo, jeho obavy se netýkaly inventory, nýbrž první části věty o rušení, jež měla, pokud se tak již nestalo, v příštích okamžicích nabýt katastrofálního významu.

Matematicky vzato je taktika vhodnou volbou konstant ve funkci, kterou má vykonat nezávisle na proměnných veličinách. Jejím definičním oborem je ale čas; blíží-li se definiční obor nule, stává se rovnice neřešitelnou a taktika čirým zoufalstvím. V šachových partiích jsou ovšem známy případy, kdy v časové tísni dosáhneme spásného obratu neuváženým tahem tak fenomenálním, že bychom na něj rozumem nikdy nepřipadli. Například neúmyslným, ale účinným obětováním vlastní figurky.

"Před chvílkou jsem zaslechl nějaký šramot ve vaší kanceláři. Nevím, jestli to nebyl potkan, tak se tam právě jdu podívat," vyhrkl Filip v posledním okamžiku a podobalo se to spíš výkřiku tonoucího. Účinek byl okamžitý: Výraz v tváři pana Homoly se změnil k nepoznání, pan Homola byl zděšen. Mlhу ted uviděl pro změnu on. Zbledl a

vrávoravým krokem zamířil beze slov ke kanceláři.

Bouřlivý zvrat situace nebyl zaviněn strachem vedoucího z parazitujících hlodavců, jak se Filip mylně domníval, nýbrž strachem z neočekávané inventury. Strach je schopen zbavit rozumu každého a pan Homola o hrolivých inventurních již ledacos slyšel.

"Půjdu zamknout," pravil Filip a pan Homola mu v tom samozřejmě nebránil. Vešel do místnosti a Filip zamkl na dva západy. Zvuk tramvaje přehlušil projevy překvapení uvězněného a Filip se obrátil ke schodům. Byla to tramvaj, jež před chvílí přivezla pana Homolu a nyní vjížděla do blízkého depa.

V prvním patře obchodního domu byl klid, stále panující ticho už nebylo napjaté a hodiny v klenotnictví tikaly se spokojeností nevinných. Filip prošel nevšímavě kolem své čítárny a tiše vklouzl do nouzových dvířek. Na cestu po žebříku mu svítil přerušovaně bzučící neon. Ochladilo se, promnul si ruce, dýchnul na ně a obrátil hlavu vzhůru. Nebe bylo jako vymetené, jako černý brokát se zlatým třpytem a on zpozoroval, že jedna z hvězd právě padá. Věděl, že v tuto chvíli si může přát cokoliv, ale vůbec nic ho nenapadalo.

• • •

P e r s h i n g z H a a r l e m u /fejeton/

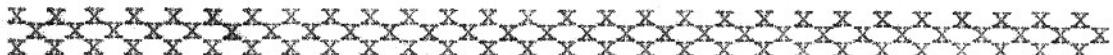
Ladislav Šenkyřík

Dostal jsem dopis z holandského Haarlemu. O Haarlemu toho moc nevím. Shad že je tam univerzita, která vydává hodně vědeckých děl. A ted mám před sebou odtamtud vzkaz. Pravda, nepíše mi univerzita, ale jakási dívka. Na přeložené osminec tvrdšího papíru je barevný kruh grafickým dělením připomínající čínský znak dvojjedinosti světa, dvojjedinosti mistrů Jin a Jang a špatně skrývající použité kružítko. A uvnitř nevysanou mladou rukou stručný text: "Human light is without end", nepříliš šikovně na řádce pod tím přeložený do češtiny jako "Život člověka nezná hranic."

Někdo z nesmírné dálky, neboť názvy holandských městeček znějí našem sluchu daleko exotičtěji než důvěrně známá jména sídel na Sibiři, se snaží zachránit mou duši a ani za to nepožaduje, abych sdělení 20x rozmnожil a poslal dál, případně abych umřel, když tak neučiním. Příjemné je, že jde o ženu /i když možná desetiletou/. Vždycky se raději nechám zachraňovat od žen. Většinou nejdou tak daleko, aby byly ochotny člověka pro jeho vlastní spásu zabít.

S anglickým textem poselství bych ještě mohl souhlasit, uvědomim-li si, že skrz vážně narušenou ozonovou vrstvu má světlo lidských myšlenek cestu do kosmu otevřenou. Ale co s českou stránkou věci? Milá Andělo ~~x~~ /Překřtil jsem si ji tak, abych při jménu Angela nemusel myslet na různé krátkozraké bojovnice za krátkozraká práva/, život člověka zná hranice velmi tvrdé a konkrétní. Vždyť kdybych se chtěl přesvědčit, jak opravdově zní božské poselství tvým hlasem, musela by ses ty rozhodnout vydat spoustu peněz za prázdniny v Čechách místo laciné Havaje. Vždyť se může stát, že pojedu na tanku osvobodit tebe, tvé městečko i univerzitu.

Nevěřím na spojování národů mírovým dupáním na obou stranách, ani spásonosným světlem jednovětých myšlenek. A tak se nezlob, Andělo, že ti nepíšu. Koneckonců, když už se ti nějakými podivnými cestami dostala ve vánoční čas do rukou má adresa, nebylo by příjemnější, kdybys mě rovnou navštívila? /Posílám pro ten účel svoji kartičku: "How old are you?"/

B r u c e S p r i n g s t e e n

Narozen 23.9.1949 v městě Asbury Park v New Jersey, kde prožil celé dětství i dospívání. Prošel zde jako kytarista mnoha místními skupinami. Skládat písni začal ve dvadvaceti letech. S vydáváním alb nepospíchá /za celou desetiletou nahrávací kariéru jich vydal pouze šest/, své písni natáčí, až když je si jimi zcela jist. V jeho hudebně se novým, nezvyklým způsobem spojují vlivy rock n' rollu a folkové hudby. Jeho texty jsou proto více závislé na hudebním doprovodu a především Springsteenově zpěvu, než tomu bývá u folkových písničkářů. Přesto se domnívám, že následujících několik překladů alba *Darkness on the Edge of Town* /Temno na okraji města/ není ani v našich českých podmínkách zcela od věci.

P U S T I N Y

Světla zhasnuta tuhle noc,
Zmatek v srdeční krajině,
Hlava se mi motá,
Ve střevech třesk
Jsem v dvojím ohni
A nerozumím tomu
Ale už mě nerozčílí
Ty staré vyčichlé hry
Už mě nevzruší
Ty zámlky
Miláčku, toužím po srdci, toužím po duši
Chci se ovládnout zrovna teď
Mluvím o snu,
~~co~~ chci uskutečnit
Probouzíš se v noci
Se strachem tak skutečným
Trávíš život čekáním
Na chvíli, která nepřichází
Tak neztrácej čas

Pustiny, v těch musels včera žít
Nech zlomená srdce za sebou
Jako cenu, kterou musíš zaplatit
Budeme naléhat tak dlouho, než to pochopíš
a v těchto pustinách začneme dobře žít

Pracuješ v polích

Dokud si záda nespálíš

Pracuješ pod jhem

Dokud tomu neporozumiš

Lásko, já už tomu teď porozuměl

dost dobře:

Chudák chce být boháč

Boháč chce být králem

A král není spokojen

dokud nevládne nad vším

Chei dnes v noci ven,

Chei najít, co jsem dostal

Věřím v lásku, co mi dala

Věřím v důvěru, co mě spasí

Věřím v naději

a modlím se, aby mě jednoho dne pozdvihla

Nad tyhle pustiny

Pustiny, v těch musels včera žít

Nech zlomená srdce za sebou

Jako cenu, kterou musíš zaplatit

Budeme naléhat tak dlouho, než to pochopíš

a v těchto pustinách začneme dobře žít

Pro ty, co poznali,

že není hříchem radovat se z žití

Chei najít tvář, která nehledí skrze mne

Chei najít to pravé místo,

Chei do tváře plivnout těmhle pustinám

Pustiny, ...

K A I N V Z E S E L Z A D A M A

Te léto, co jsem byl pokřtěn
 Můj otec mě přidržel
 Když mě dávali do vody.
 Říkal, jak jsem tehdy řval
 Byli jsme zajatci lásky, lásky v okovech,
 On stál ve dveřích, já v dešti
 s touž horkou krví ve svých žilách -
 Kain vzešel z Adama.

Všechny staré tváře
 Se tě táží, proč ses vrátil
 Přiřknou ti postavení
 A klíče k oteovu cadillacu.
 V přítmí tvého pokoje
 Tvá matka tě osloví pravým jménem
 Pamatuješ si tváře, místa, jména
 Viš, že to nikdy neskončí, je to neúprosné jako déšť -
 Kain vzešel z Adama.

V Bibli Kain zabil Abela
 A ráj byl pro něj ztracen
 Narodil ses do života splácat
 hřichy něčí eizí minulosti
 Táta se dřel celý život a neměl za to nic než bolest
 Ted chodi těmito prázdnými počoji a hledá na koho to svést
 Dědíš hřichy, dědíš vášně -
 Kain vzešel z Adama.

Ztraceno, ale nezapomenuto, z temného srdce snu -
 Kain vzešel z Adama.

U L I C E N Á S I L Í

Když je tichá noc a ty jseš už v polospánku
A tvé oči jsou znavené a kdosi stojí u tvých dveří
A uvědomíš si, že chceš pryč
A slabošské lži a studené stěny, které objímáš
Hlodají uvnitř a nechají tě tváří v tvář
Ulici násilí

Toulám se, další pobuda na těchhle kolejích
Umírám, ale už se nemůžu vrátit, holka
Protože v temnotě slyším někoho volat mé jméno
A když prohlédneš, jak tě zase podvedli
A všechny ty lži; ale já už jsem venku
Z ulic násilí

Potkávám samé cizince
Mluvím jen s cizinci
Doprovázím anděly bez domova
V ulicích násilí

T E M N O N A O K R A J I M Ě S T A

Pořád se ještě perou v Trestles
 Ale tu krev nikdy neměla v žilách
 Slyšel jsem, že si koupila dům nahore Na vyhlídce
 A styl si snaží udržet
 Pokud mě teda chce vidět,
 Můžeš jí říct, že mě lehko najde
 Řekni jí o místě pod Abramovým mostem
 A řekni jí, že je temno na okraji města
 Každý má své tajemství, Sonny
 Něco, co ostatní neví
 Některí lidé se celý život strachují, aby si ho udrželi
 Nosí si ho všude s sebou.
 Dokud jednoho dne se neutrhnou,
 Odvážou se nebo to s nima praští o zem
 Nikdo se na nic nezeptá
 Ani ti dlouho nevydrží koukat do tváře
 V tom temnu na okraji města.

Některí mají celý život štěstí
 Jiní to stoukaj všelijak
 Přišel jsem o prachy, přišel jsem o ženu
 Těch věcí se už dnes v duši nedotknou.

V noci budu na tom kopci, protože se nemůžu zastavit
 Budu tam se vším, co mám
 Životy na hranici, kdy sny se rodí a umírají
 Budu tam včas a zaplatím
 Za všechny věci, které můžeš nalézt pouze
 V temnu na okraji města

CATALOG.

1. Rödat	afrik.	15. Falkenauge	29. Nephrit.
2. " "	deutsch	16. Goldfuss	30. Onyx
3. " "	blau	17. Goldtopas	31. " gestreift
4. Amethyst		18. Heliotrop	32. " mexikanisch
5. " "	-quarz	19. Holzstein	33. Opal
6. Baryt		20. Jaspis	34. Polypenstein
7. Bergcrystall		21. Labrador	35. Rauhtopas
8. Blutstein		22. Lapislazuli	36. Rosenquarz
9. Carneol		23. Malachit	37. Silex grau
10. " "	gesiebt	24. Melaphyr	38. " rot
11. Chalcedon		25. Milchafat	39. Tigeraugen
12. Chrysopras		26. Mückenstein	40. Tropfstein
13. Elrin		27. Mondstein	
14. Elefantenstein		28. Moosjaspis	